

Peshat, Midrash and Halakhah VI

Marty Lockshin, Torah in Motion 5781

Exodus 13

(ה) וְהָיָה כִּי יָבִיֵאֵךְ ה' אֶל אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי
וְהַחֲתִי וְהָאֱמֹרִי וְהַחִוִּי וְהַיְבוּסִי אֲשֶׁר נִשְׁבַּע
לְאֲבֹתֶיךָ לָתֵת לְךָ אֶרֶץ זָבַת חֶלֶב וְדָבָשׁ
וְעַבַדְתָּ אֶת הָעֶבֶדָה הַזֹּאת בַּחֹדֶשׁ הַזֶּה: (ו)
שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל מִצַּת וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי חַג
לָהּ: (ז) מִצּוֹת יֹאכַל אֶת שִׁבְעַת הַיָּמִים וְלֹא
יֵרָאֶה לְךָ חֲמֵץ וְלֹא יֵרָאֶה לְךָ שָׂאֵר בְּכֹל גְּבֻלְךָ:
(ח) וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר בְּעִבּוֹר
זֶה עָשָׂה ה' לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרַיִם: (ט) וְהָיָה
לְךָ לְאוֹת עַל יָדְךָ וּלְזִכְרוֹן בֵּין עֵינֶיךָ לְמַעַן
תִּתְּהִי תּוֹרַת ה' בְּפִיךָ כִּי בְיַד חֲזָקָה הוֹצֵאתָ ה'
מִמִּצְרַיִם: (י) וְשִׁמַּרְתָּ אֶת הַחֻקָּה הַזֹּאת
לְמוֹעֲדָה מִיָּמִים יָמִימָה:

So, when the LORD has brought you into the land of the Canaanites, . . . , you shall observe in this month the following practice: “Seven days you shall eat unleavened bread, and on the seventh day there shall be a festival of the LORD. Throughout the seven days unleavened bread shall be eaten; no leavened bread shall be found with you, and no leaven shall be found in all your territory. And you shall explain to your son on that day, ‘It is because of what the LORD did for me when I went free from Egypt.’ “And this shall serve you as a sign on your hand and as a reminder on your forehead—in order that the Teaching of the LORD may be in your mouth—that with a mighty hand the LORD freed you from Egypt. You shall keep this institution at its set time from year to year.

Rashbam Exodus 13

לאות על ידך - לפי עומק פשוטו יהיה
לך לזכרון תמיד כאילו כתוב על ידך.
כעין שימני כחותם על לבך:

בין עיניך - כעין תכשיט ורביד זהב
שרגילין ליתן על המצח לנוי:

“A sign on your hand”: According to the profound plain meaning of Scripture, it will always be a reminder for you as if it were written on your hand. Like the verse (Song 8:6), "Let me be a seal on your heart.”

ON YOUR FOREHEAD : Like an ornament or a gold chain that is customarily put on the forehead for decoration.

Ibn Ezra shorter commentary (c. 1142)

יתכן על ב' פירושים. האחד על דרך קשרם
על גרגרותיך כתבם על לוח לבך (משלי ג,
ג), ויהי טעם לאות כמו סימן, ומהו שיהיה
לאות ולזכרון, הוא כי ביד חזקה, שתשמור
כן בלבך ולבנך.

והפירוש השני להיותו כמשמעו לעשות
תפילין של יד ושל ראש,

ובעבור שהעתיקו כן חז"ל, בטל הפירוש
הראשון, כי אין עליו עדים נאמנים כמו שיש
לפירוש השני:

There are two possible explanations. (1)
The verse should be understood like the
verse (Proverbs 3:3) "Bind them round your
neck; write them on the tablet of your
heart." אות in this understanding is a sign.
And what is it that will be a sign and a
memory? That with a strong arm [God]
took you out of Egypt. You and your
children should remember that. . . .

(2) The literal explanation that the verse
means to place *tefillin* on the head and on
the arm.

Since that second explanation is the one
that the rabbis offered, the first explanation
is cancelled. It does not have as
trustworthy witnesses testifying on its
behalf as the second explanation has.

Ibn Ezra's longer commentary (c. 1153)

יש חולקין על אבותינו הקדושים,
שאמר כי לאות ולזכרון, על דרך כי
לוית חן הם לראשך, וענקים
לגרגרותיך (משלי א, ט) . . . ואין זה
דרך נכונה, כי בתחלת הספר כתוב
משלי שלמה, והנה כל מה שהזכיר
הוא דרך משל, ואין כתוב בתורה
שהוא דרך משל חלילה, רק הוא
כמשמעו, על כן לא נוציאנו מיד
פשוטו, כי בהיותו כמשמעו איננו
מכחיש שקול הדעת, כמו ומלתם את
ערלת לבבכם (דבר' י, טז), שנצטרך
לתקנו לפי הדעת,

There are those who dispute with our holy forefathers and say that the “sign” here is to be understood like (Proverbs 1:9) “They are a garland for your head and pendants for your neck.” . . . But that is not proper methodology. In the beginning of that book [Proverbs, *Mishle*] it is written, “The *meshalim* of Solomon.” So everything in that book should be seen as a *mashal*. But nothing that is written in the Torah should be seen as a *mashal*, God forbid. It is to be understood literally. We will not remove it from its *peshat* meaning so long as the *peshat* does not contradict common sense, as it does, for example, in the verse (Deut. 10:16), “You shall circumcise the foreskin of your heart,” the meaning of which we logically have to adjust.

Ibn Ezra's Introduction to his Torah commentary

הדרך הג' דרך חשך ואפלה,
והיא מחוץ לקו העגולה,
והם הבודאים מלבם לכל הדברים סודות,

ואמונתם כי התורות והמשפטים חידות,

ולא אאריך להשיב עליהם,

כי עם תועי לבב הם . . .

בלתי בדבר אחד צדקו,

אשר כל דבר מצוה קטנה או גדולה,

בכף מאזני הלב תהיה שקולה, . . .

The third way is that of total darkness;
It is beyond the circumference:

Those who invent secret [allegorical]
meanings for all texts

Who believe that all the laws of the
Torah are riddles.

I shall not refute them at length for they
are fools...

Only about one thing are they correct

That every *mitzvah*, large or small

Must be weighed by the scales of
reason . . .

Ibn Ezra's Introduction to his Torah commentary (cont.)

ואם הדעת לא תסבול הדבר,
או ישחית אשר בהרגשות יתבר,
אז יבקש לו סוד,

כי שקול הדעת הוא היסוד,

כי לא נתנה התורה לאשר אין דעת
לו,

והמלאך בין אדם ובין אלהיו הוא
שכלו,

If reason rejects some point
Or if it contradicts sensory data
Then we look for an allegorical
meaning.

For reason is the basis [of
everything].

The Torah was not given to those
who lack reason,

For the intermediary between
people and God is the brain.

Ibn Ezra's Introduction to his Torah commentary (cont.)

וכל דבר שהדעת לא תכחישנו,

But anything that reason does not contradict

כפשוטו ומשפטו נפרשנו,

We will interpret in its plain meaning

ונעמידנו על מתכונתו,

We will keep it as it is

ונאמין כי ככה אמתו, . . .

And believe that that is its true meaning . . .

Ibn Ezra's Introduction to his Torah commentary (cont.)

ואם יש מקומות שהם באמת נחברים,
ושניהם נאמנים ברורים מהם בגופות
ומהם מחשבות,
כמלת בשר וערלת לבות. . .

ואם יש איש לא יכילו זה רעיוניו,
אם הוא חכם יפקח את עיניו,
כי ימצא בתולדות רבים נוצרים
כנחירים והלשון והרגלים לב' דברים:

Even if there are areas in which both,
the physical and the conceptual, are
true

Like circumcision of the flesh and of
the heart's foreskin . . .

People who do not understand this
Should, if they are wise, open their
eyes

For in nature, we find many things—
the nostrils, the tongue, the legs—
that were created for two purposes,

Numbers 12

וַיֹּאמֶר שְׁמְעוּ נָא דְבַרֵי אִם יְהִיֶה
נְבִיאֵיכֶם ה' בַּמֶּרְאָה אֵלָיו אֶתְוַדַּע
בְּחִלּוֹם אֲדַבֵּר בּוֹ. זֶלֶא כֵן עַבְדִּי
מֹשֶׁה בְּכֹל בֵּיתִי נֶאֱמָן הוּא.
ח פֶּה אֶל פֶּה אֲדַבֵּר בּוֹ וּמֶרְאָה
וְלֹא בְּחִידוֹת וּתְמִנֹת ה' יְבִיט
וּמִדוּעַ לֹא יֵרְאוּתֶם לְדַבֵּר בְּעַבְדִּי
בְּמֹשֶׁה.

He [God] said, “Hear these My words: When a prophet of the LORD arises among you, I make Myself known to him in a vision, I speak with him in a dream. Not so with My servant Moses; he is trusted throughout My household. With him I speak mouth to mouth, plainly and not in riddles, and he beholds the likeness of the LORD. How then did you not shrink from speaking against My servant Moses!”

Rav Yosef Bekhor Shor Numbers 12

(late 12th century)

פה אל פה אדבר בו ומראה ולא החידות

ובכאן נשברו זרועם של אומות העולם
שאומרים על מה שאמר משה רבנו אלגוריא
הם

גם מבני עמנו שמעתי שמפקפקין על תפילין
ומזוזות וכיסוי הדם שאומרים "והיה לאות
על ידכה ולטוטפות בין עיניך, וכתבתם על
מזוזות ביתך ובשעריך" שהוא כמו "שימני
כחותם על לבך כחותם על זרועך" שתזכרני
תמיד ואינו חותם על זרועו ולבו ממש. וכן
אלו אינם ממש תפילין ומזוזות . . .

אוי להם מעלבונה של תורה כי אף הם
עתידיים ליתן את הדין

"With him [Moses], I [God] speak mouth to mouth, plainly and not in riddles"

Here the arms of the gentiles are broken! For they say that everything that Moses wrote is *allegoria*.

I have also heard some of our people casting aspersions about *tefilin* and *mezuzah* and covering the blood [of a slaughtered animal]. They say that the verse "It shall be a sign on your arm and a decoration between your eyes" should be understood [allegorically] like the verse "Place me as a locket on your heart," which just means "Always remember me," and does not refer to a literal sign on the arm or on the heart. So also these verses are not references to *tefilin* or *mezuzah*.

Woe to them for their insult of Torah! They will yet be called to account for this.

Rav Yosef Bekhor Shor Deuteronomy 6

"וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך" . . .
והמפרשים שזה כמו "שימני כחותם על
לבך" . . . ואינו מדבר בתפילין ומזוזות
טועים ומשבשים ומראים פנים בתורה שלא
כהלכה . . .

ומה טעם לא נתנו לב על רבותינו שהיו
יודעים לטהר את השרץ מן התורה ומעולם
לא תמצא אחד מהם שחיסר מצווה מן
התורה ולא נחלקו רק בדקדוקי המצוות . . .
אבל לעקור גוף מצווה לא תמצא מחלוקת.

הם מחסרים בפשטיהם
שרא להו מרייהו

"And you shall write them on the doorposts of your houses and on your gates"

...Those commentators who say that this verse is like "Place me as a locket on your heart" and is not about *tefilin* are wrong and misleading. They interpret the Torah in a manner that does not accord with *halakhah*.

Why did they not pay attention to what the [Talmudic] rabbis did? They knew how to "prove" from the Torah that a reptile is kosher, but you will never find any one of them removing even one *mitzvah* from the Torah. When they argued, they only argued about details of laws. ... But you will never find them [the classical rabbis] uprooting an entire *mitzvah*.

But these [contemporary Bible commentators] remove [*mitzvot*] through their *peshat* interpretations. May God forgive them.

Rabbenu Tam's Introduction *Sefer ha-yashar*

גם רבינו שלמה אם הגיה גירסא בפירושו
הגיה. אבל בספרו לא הגיה. כי אם שותי
מימיו הגיהו על פי פירושו אשר לא מלאו
לבו לעשות כן . . .

ושרא ליה מריה לרבינו שמואל כי על אחת
שהגיה רבינו שלמה הגיה הוא עשרים ולא
עוד אלא שמחק הספרים.
ידעתי כי מגודל לבו ועומק פלפולו עשה
זאת

When Rabbi Shlomo [Rashi] emended the text of the Talmud, he proposed the emendation in his commentary but did not change the Talmudic text. His followers did change the Talmudic text to conform to Rashi's suggestions, something that he never wanted done.

And may God forgive Rabbi Shmuel who offers twenty emendations for every one offered by Rashi. Not only that—he erases the manuscript reading [and substitutes his own conjectural emendation]. I know that he does this because of his great intelligence and deep *pilpul*....